

Martin Miler: *Problém idžime v kontextu japonských školských reforem na počátku 21. století* Posudek oponenta na diplomovou práci

Diplomant si zvolil téma, které již několik dekád patří k hlavním problémům japonského školství. Je tomu tak i v dnešní současnosti, což dokazuje již první pohled na home page příslušného Ministerstva, které mu spolu se záškoláctvím věnuje samostatný prostor (záložku). Téma je bezesporu živé, palčivé, má přesah na mnoho souvisejících problémů, takže si o zpracování přímo říká. Autor navíc deklaruje svůj trvalý zájem tímto směrem, jeho DP je navázáním na předchozí práce.

Při pohledu do Obsahu čtenáře zarazí určité nelogičnosti jeho struktury – např. proč se v 2. kap. *Idžime* autor zabývá do nemalé míry popisem systému školství? V Obsahu jako celku se míchají chronologický a taxativní či analytický způsoby přístupu, diplomant přeskakuje z jednoho na druhý, aniž by to dávalo nějaký smysl: po povrchním popisu systému školství opět povrchně zmíní jednotlivé aspekty problému *idžime*, aby se vzápětí vrátil zpět ke chronologickému popisu poválečných reforem, které dotáhne do posledního reformního pokusu (Rainbow Plan). Po kratším tematickém tápání (5. kapitola) se opět v gradujícím závěru práce opět vrací k tematice *Idžime*, kterou korunuje Závěrem, který není závěrem, nýbrž snůškou nepodložených domněnek a doporučení.

Pochybuji o smyslu celé kap. 2.1, která má víceméně formu slovníkových hesel, informace zde uvedené by byly z hlediska přehlednosti a vyváženosti práce vhodnější ve formě poznámek pod čarou na místě, kde se dotýčný pojem vyskytne.

Názvy kapitol jsou někdy voleny přinejlepším poněkud podivně – věnovat tak zásadním tématům jako „Typy obětí“ nebo „Faktory ovlivňující vznik *idžime*“ či „Japonská výchova“ jednu stranu s 16bodovým fontem je těžko pochopitelné. U některých kapitol mi uniká jejich souvislost se zkoumaným problémem *idžime*, např. u kap. Učí a soto (2.2.3.2.) a Diskriminované menšiny (2.2.3.3.).

Jazyk práce je bohužel naprosto tristní. Autor opakuje hrubé gramatické chyby (zejm. shoda podmětu s přísudkem), dopouští se i vyšínutí z větné vazby, na některých místech kvůli tomu je jeho argumentace zcela nesrozumitelná. Např. s. 27 – „Celistvost skupiny a jednodušší existence v rámci takovéto skupiny díky komfortu pramenícího z vědomí přílišné neodlišnosti je u problematiky značně nebezpečným. S. 25 „Oběti se stávají obětmi kvůli nejrůznějším formám odlišnosti, spojeného s vyvoláním podvědomého pocitu ohroženosti jedinců a konzistentnosti skupiny“. Jinde je pozoruhodná míra násilného přizpůsobování japonských slov češtině – „případy *idžime* „kóhajů senpaji““, s. 31. Nepřijatelná schematičnost vyjadřování je na s. 8, kde do textu vstupují šipky, vyjadřování je celkově toporné.

V textu se často vyskytují zkratkovité závěry typu „K úspěšnému zliberalizování školství je tedy nutné změnit osazení vlády.“ (s. 68), které jsou v práci vedle sebe seřazeny, aniž by dohromady dávaly nějaký ucelený a vnitřně propojený smysl. Jindy se jedná o jakési nikam nevedoucí, neousouzněné utopistické domněnky – fabrikace typu „Kdyby se v budoucnu nedával důraz na jméno alma mater zájemce o místo a pohovory by byly naprosto transparentní např. díky zveřejňování jejich výsledků (např. v novinách či na internetu), bylo by možné dokázat rovnocenný přístup ke všem absolventům a výběr univerzity by se nemusel řídit jejím jménem.“ (s. 70)

Je rovněž s podivem, že diplomant si nevšiml, že na vrcholu struktury školství už několik let není Monbušó ale Monkašó...

Číslování poznámek s. 13 nenavazuje logicky, nesprávné způsoby citace (při opakování zdroje) jsou naprosto běžné, navíc není běžné začínat číslování poznámek na každé straně zvlášť. Uvádění názvu díla (Amae no kózó, s. 27) se poněkud vymyká standardu a normám.

Je smutné závěrem konstatovat, že diplomant v práci prokazuje jen minimální schopnost pracovat systematicky s odbornou literaturou a dospět k nějakému podloženému a vyargumentovanému závěru.

Práce je na samé hranici doporučitelnosti k obhajobě, nemohu navrhnout lepší hodnocení než dobře.

Ve Vinofii, 17. 9. 2007

David Labus

